Sammanfattning

Alkoholkonsumtionen har minskat med en dryg femtedel sedan 2004. Nedgången har varit mer eller mindre successiv. En grupp som tydligt minskat sin konsumtion är män. Kvinnornas volymer har samtidigt varit förhållandevis stabila. Trots detta är könsskillnaderna fortfarande stora. Under 2024 var männens årskonsumtion 80 procent högre än kvinnornas.

En annan grupp som minskat sin förbrukning är storstadsboende. Konsumtionen är alltjämt högre i storstadskommuner, men för 20 år sedan drack boende i sådana kommuner cirka 25 procent mer jämfört med boende i övriga kommuntyper. Idag är skillnaden omkring 11 procent. Om konsumtionen redovisas på län framkommer att storstadslän ligger över riksgenomsnittet, medan norrlandslän ligger under. Även länen emellan har skillnaderna minskat.

Ytterligare en kategori som rapporterat minskad konsumtion är åldersgruppen 17–29 år. Sedan 2004 har volymen minskat med över en tredjedel i denna grupp. För 20 år sedan var konsumtionen i gruppen unga mer än dubbelt så hög jämfört med åldersgruppen 65–84-år, som är den grupp som traditionellt druckit minst. Numera är skillnaden i volym mellan dessa två åldersgrupper praktiskt taget utraderad.

Utjämningen mellan yngre och äldre beror inte bara på att gruppen unga minskat sin konsumtion, utan även på att dagens äldre har ökat sin konsumtion med över 30 procent sedan 2004. Utvecklingen har pågått mer eller mindre kontinuerligt under hela den bevakade 20-årsperioden. Ett resultat av denna utveckling är att åldersskillnaderna vad gäller alkoholkonsumtionens storlek aldrig har varit så små i Monitormätningarnas historia.

Denna åldersförändring i alkoholvanorna har exempelvis lett till att personer i 70-årsåldern idag dricker nästan 20 procent mer jämfört med personer i 30-årsåldern. För 20 år sedan var förhållandet det omvända. Det ska samtidigt nämnas att äldre dricker oftare och mera utspritt jämfört med yngre, vilket medför att deras alkoholvanor är mindre berusningsorienterade.

En annan tydlig gruppskillnad är att svenskfödda med inrikes födda föräldrar dricker betydligt mer alkohol jämfört med utrikesfödda. Även i jämförelse med svenskfödda med utrikesfödda föräldrar är konsumtionen större. Frågor om födelseland har dock inte ställts alla år, varför det inte går att se om det skett förändringar i alkoholvanorna över tid avseende födelseland.

Sammanfattningsvis pekar alltså de sociodemografiska mått som kan följas över tid i Monitormätningarna (kön, ålder, boendeort) på gradvisa och fortsatt minskande skillnader i alkoholvanor mellan olika grupper i befolkningen.